

**STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH
PRZED KRZYWDZENIEM
W SPECJALNYM OŚRODKU
SZKOLNO-WYCHOWAWCZYM
im. bł. ks. J. PAWŁOWSKIEGO
W PIŃCZOWIE**

PODSTAWA PRAWNA

1. U. 2023 poz. 1606 USTAWA z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.
2. Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 1997.78.483) – zapisy regulują ochronę Dziecka przed przemocą, wyzyskiem i demoralizacją.
3. KONWENCJA O PRAWACH DZIECKA przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. z dnia 23 grudnia 1991 r.)
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
5. (Dz.U. 2023 poz. 1870).
6. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. 2005 nr 180 poz. 1493)
7. Ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2015.583, t.j.) – zapisy regulujące relację pomiędzy rodzicami a dzieckiem oraz rodzicami i placówką oświatową, a także władzę rodzicielską, kontakty rodzica z dzieckiem i reprezentację dziecka
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. 1997.88.553 z późn. zm.) oraz Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego – akty prawne regulujące m.in. interwencję w przypadku popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka.
9. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U.2023.0.984 tj.)
10. Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. 2020 poz. 1309).
11. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U.2023.0.900 t .j.)
12. Ustawa o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. (Dz.U. z 2022 r., poz. 1700).
13. Kodeksu postępowania karnego – art. 304, Kodeksu karnego – art.162,
14. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)

WSTĘP

Dziecko ma prawo być sobą. Ma prawo do popełniania błędów. Ma prawo do posiadania własnego zdania. Ma prawo do szacunku. Nie ma dzieci – są ludzie.

Janusz Korczak

Każdy dorosły powinien zapewnić dziecku zaspokojenie jego podstawowych potrzeb, bezpieczeństwo i wszechstronny rozwój. Dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych wymagają szczególnej troski i ochrony ze względu na ograniczenia w sferze intelektualnej, ruchowej i społecznej. Codzienna edukacja, wychowanie i opieka powinna opierać się na szacunku, akceptacji i ich ochronie przed krzywdzeniem. Niedopuszczalna jest jakakolwiek forma przemocy wobec dzieci polegająca na wykorzystywaniu ich niepełnosprawności intelektualnej jako narzędzia do ograniczania ich praw, wolności i wyrządzania im krzywdy. Standardy ochrony przed krzywdzeniem w naszej placówce i w środowisku rodzinnym dotyczą małych z następującymi niepełnosprawnościami:

- niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim,
- niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim
- z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- z niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- niedostosowanych społecznie
- zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- z zaburzeniami zachowania i emocji (w tym z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi).
- z deficytami kompetencji i zaburzeniami sprawności językowych,
- przewlekłe chorych,
- zaniedbanych środowiskowo,
- z trudnościami adaptacyjnym

CEL STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNI

1. Dbłość o dobro, poszanowanie praw i wolności dzieci.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony przed krzywdzeniem.
3. Reagowanie na jakiegokolwiek formy zaniedbania i krzywdzenia dzieci przez osoby z ich najbliższego otoczenia.
4. Wzrost wrażliwości i ochrona małoletnich przed krzywdzeniem przez personel Ośrodka zgodnie ze swoimi kompetencjami, obowiązującymi przepisami prawa oraz Statutem placówki.
5. Zapoznanie uczniów z informacjami, które przyczynią się do ich świadomości i ochrony siebie przed krzywdzeniem przybierającym różne formy przemocy.
6. Uświadamianie rodzicom i opiekunom prawnym, poprzez standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, ich roli w zapewnieniu bezpiecznego środowiska wychowawczego dla dziecka z niepełnosprawnością.

ROZDZIAŁ I

PODSTAWOWE TERMINY DOTYCZĄCE OSÓB I INSTYTUCJI TWORZĄCYCH ŚRODOWISKO PLACÓWKI.

1. **DYREKTOR** – rozumie się przez to: przełożonego (Dyrektora Ośrodka), czyli osobę kierującą placówką i zatrudnioną tam grupą ludzi.
2. **DZIECI O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH** – dzieci, które potrzebują zaspokajania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych wynikających z ich niepełnosprawności intelektualnej, niedostosowania społecznego, choroby przewlekłej, specyficznych trudności w uczeniu się, zaburzeń komunikacji językowej, niepowodzeń edukacyjnych, zaniedbań środowiskowych.
3. **INSTYTUCJA** – każda firma/ organizacja/ instytucja itp. współpracująca z placówką.
4. **MAŁOLETNI/ DZIECKO** – uczeń/ wychowanek Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Pińczowie, który nie ukończył 18 roku życia.
5. **NAUCZYCIEL/ WYCHOWAWCA GRUPY WYCHOWAWCZEJ** – członek kadry pedagogicznej, którego zadaniem jest prowadzenie zajęć o charakterze dydaktycznym, opiekuńczym i wychowawczym w szkole lub w internacie.
6. **POMOC NAUCZYCIELA**-osoba zatrudniona na umowę o pracę, pomagająca nauczycielowi/wychowawcy grupy wychowawczej w opiece i czynnościach samoobsługowych przy uczniach/wychowankach

7.OPIEKUN DZIECKA – rodzic dziecka lub opiekun prawny ustanowiony przez sąd

8.OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA POLITYKĘ OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM – pracownik z kadry pedagogicznej wyznaczony przez dyrektora, który sprawuje nadzór nad realizacją Polityki Ochrony Dzieci w placówce oraz koordynuje działania pomocowe.

9.PERSONEL – wszystkie osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, a także osoby podejmujące obowiązki na zasadach wolontariatu, trenerzy, animatorzy, praktykanci, stażyści.

10.PRACOWNIK – osoba pełnoletnia, zatrudniona na umowę o pracę.

ROZDZIAŁ II

KRZYWDZENIE-POWIĄZANE TERMINY I ICH DEFINICJA

WYKORZYSTANIE (zamiennie: przemoc, molestowanie, nadużycie, prześladowanie)

– to forma krzywdzenia polegająca na wywieraniu wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby, nawet przy zaistnieniu przyzwolenia z jej strony.

Wyróżnia się wykorzystanie:

- fizyczne,
- psychiczne,
- seksualne,
- cyberprzemoc
- zaniedbanie.

WYKORZYSTYWANIE FIZYCZNE to każda forma niewłaściwego nieprzypadkowego naruszenia nietykalności cielesnej małoletniego, zarówno zamierzonego, jak i wynikającego z zaniedbania opieki nad małoletnim (jak np. potrząsanie dzieckiem w formie kary, bicie, rzucanie, oszałamianie różnymi środkami, powodowanie oparzeń, topienie, duszenie lub inne używanie siły fizycznej). Do krzywdy fizycznej może dojść także wtedy, gdy rodzic lub opiekun prawny zatai objawy choroby nieletniego lub świadomie przyczyni się do niej.

Wykorzystywanie psychiczne

WYKORZYSTYWANIE PSYCHICZNE polega na uporczywym niewłaściwym traktowaniu emocjonalnym małoletniego, powodującym poważne i trwałe defekty w jego rozwoju emocjonalnym.

W psychice małoletniego może się kodować przekaz, iż nie ma on żadnej wartości, lub poczucie, że nie jest kochany ani akceptowany albo że ma wartość jedynie wtedy, gdy odpowiada zadowalająco na potrzeby innych. Wykorzystanie lub przemoc psychiczna może polegać na stawianiu wymagań nieodpowiednich do wieku i rozwoju małoletniego.

Mogą to być relacje, które przekraczają jego zdolności rozwojowe, czy też nadopiekuńczość lub ograniczenie możliwości odkrywania i uczenia się. Wykorzystanie emocjonalne przejawia się także poprzez zamknięcie nieletniego na normalne relacje, ma też miejsce wtedy, gdy małoletni widzą złe traktowanie innych, co może prowadzić do tego, że będą się czuli zagrożeni.

WYKORZYSTYWANIE SEKSUALNE występuje w sytuacji, gdy dziecko świadomie lub nieświadomie zostaje użyte przez inną osobę w celu pobudzenia lub zaspokojenia seksualnego tejże osoby lub osób trzecich. Rozróżnia się tu wykorzystanie z fizycznym dotykiem i bez dotyku.

WYKORZYSTANIE Z UŻYCIEM KONTAKTU FIZYCZNEGO obejmuje penetrację lub akty niepenetrujące (obmacywanie, pieszczoty, pocałunki itd.).

WYKORZYSTANIE SEKSUALNE MAŁOLETNIEGO BEZ UŻYWANIA DOTYKU ma miejsce wtedy, gdy małoletni jest fotografowany lub filmowany dla celów pornograficznych, prezentowane są mu treści erotyczne, jest świadkiem ekshibicjonizmu, jest konfrontowany z obscenicznym językiem lub nieprzyzwoitymi obrazami albo zachęcany, by zachowywał się w sposób seksualnie niewłaściwy.

CYBERPRZEMOC to wszelka przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych – komunikatorów, chatów, stron internetowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów. **PRZYKŁADY CYBERPRZEMOCY:** wysyłanie wulgarnych e-maili i SMS-ów, kłótnie internetowe, publikowanie i rozsyłanie ośmieszających informacji, zdjęć i filmów, podszywanie się pod inną osobę, obraźliwe komentowanie wpisów na blogu, przesyłanie linków z obraźliwymi zdjęciami i filmikami znajomym.

ZANIEDBANIE definiowane jest jako pozbawienie małoletniego określonego dobra, powodujące znaczącą szkodę lub osłabienie jego rozwoju. W tej kategorii mieści się m. in. pozbawienie żywności, ubrania, ciepła, środków higieny, stymulacji intelektualnej, opieki, poczucia bezpieczeństwa, przyjaznych uczuć, opieki medycznej. Równie poważnym aktem zaniedbania jest niechronienie nieletniego przed szkodami fizycznymi i psychicznymi, przed niebezpieczeństwami, niezapewnienie mu odpowiedniej pomocy, w tym powierzenie go ludziom, którzy nie zapewniają mu odpowiedniej opieki medycznej i leczenia. Zaniedbywanie staje się widoczne dopiero w perspektywie dłuższego okresu czasu. Objawia się ono jako permanentny stan niezaspokajania fizycznych, emocjonalnych i psychicznych potrzeb dziecka, prowadzący do poważnych negatywnych następstw. Symptomami, które mogą świadczyć o zaniedbywaniu dziecka są m. in. niepokojąco mały wzrost lub masa ciała dziecka, czy też jego notoryczna nieobecność w szkole.

ROZDZIAŁ III

OCHRONA DZIECKA PRZED KRZYWDZENIEM-OSOBY ODPOWIEDZIALNE

Wszyscy członkowie personelu są odpowiedzialni za opiekę nad małoletnim poprzez troskę i dbałość o jego godność, dobro fizyczne oraz psychiczne. Ze względu na to, że małoletni mogą zostać wykorzystywani i krzywdzeni w wielu sytuacjach, miejscach, przez osobę lub grupę osób należy ich ochraniać przed złem, jest to cel wszystkich członków personelu, a w szczególności Dyrektora placówki, który czuwa nad realizacją działań na rzecz małoletnich i ich dobra.

Kadra pedagogiczna posiada skuteczne narzędzia służące ochronie małoletnich przed krzywdzeniem w postaci odpowiedniego wykształcenia, umiejętności stosowania systemu prewencyjnego oraz znajomości procedur postępowania w sytuacjach stosowania przemocy.

ROZDZIAŁ IV

ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY MAŁOLETNIM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ A PERSONELEM PLACÓWKI, ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE WOBEC MAŁOLETNIICH;

Zasady bezpiecznych relacji z małoletnim określają jakie zachowania są dozwolone wobec dzieci w czasie ich pobytu w placówce. Właściwe kontakty z dzieckiem oparte są na szacunku, akceptacji, zrozumieniu ograniczeń i trudności wynikających z niepełnosprawności intelektualnej i ruchowej. W codziennych kontaktach z dzieckiem są respektowane jego prawa zagwarantowane w Konwencji o prawach dziecka.

Prawa te są następujące:

- prawo do życia i rozwoju, do tożsamości, obywatelstwa,
- prawo swobody myśli, sumienia i wyznania, wyrażania poglądów, w tym w postępowaniu administracyjnym i sądowym,
- prawo do ochrony życia prywatnego, rodzinnego, domowego, tajemnicy korespondencji
- prawo do wychowania w rodzinie i kontaktów z rodzicami w przypadku rozłączenia z nimi, prawo poznania rodziców, jeżeli to możliwe,
- prawo do wolności od tortur, poniżającego traktowania, przemocy fizycznej lub psychicznej, wyzysku, nadużyć seksualnych,
- prawo do swobodnego zrzeszania się, pokojowych zgromadzeń,
- prawo do odpowiedniego do wieku i stopnia rozwoju traktowania w ramach postępowania karnego,
- prawa społeczne, w tym prawo do odpowiedniego standardu życia, opieki w instytucjach i zakładach, ochrony socjalnej, ochrony zdrowia, rehabilitacji społecznej i zdrowotnej,
- prawo do ochrony przed wyzyskiem ekonomicznym, podejmowaniem pracy w zbyt wczesnym wieku,
- prawo do wypoczynku i czasu wolnego,
- prawo dostępu do informacji i materiałów pochodzących z różnych źródeł,
- prawa do nauki, w tym prawo do bezpłatnej i obowiązkowej nauki w zakresie szkoły podstawowej.
- prawo do integracji społecznej i rehabilitacji odnoszące się do dzieci z niepełnosprawnością intelektualną i niepełnosprawnością sprzężoną.

Małoletni niepełnosprawni intelektualnie i ruchowo wymagają zwiększonej troski i opieki. Od personelu oczekuje się szczególnej wrażliwości na ich potrzeby emocjonalne i społeczne.

1.KOMUNIKACJA WERBALNA

Komunikacja personelu z dzieckiem powinna opierać się na słownictwie dostosowanym do jego możliwości intelektualnych i poziomu rozwoju.

Pytania do dziecka powinny być formułowane w prostej formie.

Z dziećmi posiadającymi zaburzenia mowy bądź niemówiącymi należy komunikować się przez formy komunikacji pozawerbalnej- piktogramy.

Polecenia powinny być wydawane w sposób jasny,jednoznaczny, jeśli jest to konieczne polecenia powinny być powtarzane aby dziecko miało możliwość ich odbioru, zrozumienia i wykonania.

Treść wypowiedzi powinna być krótka, ważne informacje powinny być powtarzane.

Siła głosu powinna być dostosowana do danej sytuacji i potrzeb dziecka.

W trakcie rozmowy z dzieckiem należy zwracać uwagę na przekazywane przez nie komunikaty pozawerbalne.

Dziecko powinno być uważnie słuchane. Nie należy lekceważyć tego co mówi.

Pracownik stara się udzielać odpowiedzi na zadawane przez dziecko pytania stosownie do sytuacji i jego możliwości poznawczych uwarunkowanych niepełnosprawnością intelektualną.

Rozmowa z dzieckiem powinna być oparta na cierpliwości i wyrozumiałości adekwatnej do jego ograniczeń rozwojowych.

Komunikacja werbalna z małym dzieckiem powinna być pozbawiona akcentów wrogich, wulgarnych, agresywnych, złośliwie ironicznych.

Komunikacja nie powinna: – wzbudzać w dziecku poczucia zagrożenia (groźby, wyzwiska, krzyk), – obniżyć i niszczyć jego poczucie wartości (np. wyzwiska, krzyk, negatywne ocenianie, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy, negowanie uczuć), – upokarzać (publiczne wyszydzenie, naigrywanie się z niepełnosprawności intelektualnej, ośmieszanie), – naruszać granic (niezachowywanie odpowiedniego dystansu, obcesowość, podteksty o charakterze erotycznym).

Komunikacja nie powinna zawierać komplementowania odnoszącego się do rozwoju fizycznego i wyglądu dziecka.

Nie wolno proponować uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych i innych używek (narkotyków, leków, tzw. dopalaczy)

2. DYSCIPLINOWANIE MAŁOLETNIEGO

Dyscyplinowanie dziecka ma na celu poinformowanie go, że jego postawa w danej sytuacji nie była właściwa i sprzeczna z systemem wartości obowiązującym w placówce.

Niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi:

- fizycznej (agresja, stosowanie kar fizycznych, środków przymusu bezpośredniego, krępowanie, izolowanie, uniemożliwianie realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych; pozbawianie snu, pokarmu, ekspozycja na zimno, ciepło itp.);
- prace fizyczne przekraczające możliwości wykonawcze,
- psychicznej (dominacja poprzez krzyk, groźby, naruszanie poczucia własnej wartości, lekceważenie potrzeb psychicznych np. bezpieczeństwa, przynależności, miłości, symulacje wzbudzające strach i obawy o życie własne i rodziny).

3. KONTAKT FIZYCZNY Z DZIECKIEM W CZASIE POSIŁKU, SAMOOLSŁUGI, HIGIENY

POSIŁKI

Pracownicy uczestniczą w posiłkach, nadzorują ich przebieg, zachęcają dzieci do ich spożywania, namawiają do samodzielności, w razie potrzeby pomagają dziecku w przygotowaniu posiłku lub jego spożyciu.

Niedopuszczalne jest zmuszanie dziecka do jedzenia lub straszenie konsekwencjami jeśli odmówi zjedzenia danego posiłku.

SAMOOLSŁUGA I HIGIENA

Nietykliwość cielesna małego dziecka musi być zawsze szanowana.

Pracownik zawsze powinien wykazywać daleko idącą troskę o nienaruszalność cielesną każdego małego dziecka.

Wchodzenie w kontakt dotykowy z małym dzieckiem musi być przemyślane, oparte na aktualnych potrzebach pomocy w wykonywaniu czynności samoobsługowych i higienicznych

WŁAŚCIWE ZACHOWANIE RESPEKTUJĄCE NIETYKALNOŚĆ CIELESNĄ DZIECKA

- poklepanie go po ramionach lub plecach,
- uścisk dłoni lub „danie sobie piątki, żółwika”,
- delikatne objęcie na powitanie lub w sytuacjach wymagających pocieszenia, wyciszenia i uspokojenia,
- dotykanie rąk, ramion czy barków,
- trzymanie się za ręce w czasie zabawy
- trzymanie za ręce w czasie spaceru,
- siadanie bezpośrednio przy dziecku lub w jego pobliżu w trakcie wykonywania czynności dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

-podtrzymywanie, podnoszenie, sadzanie dziecka niepełnosprawnego ruchowo,
Zawsze właściwe jest zapytanie małoletniego przez pracownika o pozwolenie na dany rodzaj kontaktu fizycznego.

Jeżeli zachodzi potrzeba pomocy dziecku w czynnościach samoobsługowych lub higienicznych , pracownik powinien jej udzielać z pełnym zrozumieniem dla ograniczeń wynikających z niepełnosprawności.

Czynności samoobsługowe wykonywane wobec dziecka przez pracownika powinny się odbywać po wyrażeniu na nie zgody przez rodzica lub opiekuna prawnego.

Przy udzielaniu pomocy w czynnościach samoobsługowych lub higienicznych pracownik ma obowiązek kierować się należytym szacunkiem dla intymności i prywatności dziecka.

Pracownik nie może wyręczać małoletniego niepełnosprawnego w czynnościach samoobsługowych , które jest w stanie i może wykonać samodzielnie.

W nagłych wypadkach , gdy konieczna jest pomoc w samoobsłudze dziecku, rodzic lub opiekun prawny powinien zostać o tym niezwłocznie poinformowany.

NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIA WOBEC NIETYKALNOŚCI CIELESNEJ DZIECKA

Niedozwolone jest stosownie kar cielesnych przez pracowników wobec podopiecznych.

Nie ma żadnych odstępstw od tej reguły i żadnej okoliczności będącej usprawiedliwieniem tego czynu.

Do niewłaściwych zachowań zalicza się :

- wszelkie formy okazywania niechcianej czułości,
- pełne, zbyt mocne uściski i objęcia, przytulania
- dotykanie piersi, pośladków i okolic intymnych dokonywane poza czynnościami samoobsługowymi i higienicznymi ,
- dotykanie, klepanie, w uda, kolana i klatkę piersiową,
- „mocowanie się” w silnym objęciu,
- masaże, całowanie, w szczególności w usta,
- kładzenie się albo spanie obok małoletniego,
- okazywanie czułości w miejscach wyizolowanych, np. łazienki, toalety ,sale sypialne w internacie ,

Małoletnim przysługuje prawo do prywatności. W szczególny sposób prawo to winno być respektowane w takich miejscach jak przebieralnie, pływalnie, łazienki, toalety, sale sypialne.

W wyżej wymienionych miejscach personel nie może w żaden sposób ingerować w prywatność dzieci jeśli nie jest to związane z czynnościami pomocowymi z zakresu samoobsługi.

Interwencje pracowników prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne tylko w sytuacjach takich jak:

- zagrożenie życia lub zdrowia dziecka
- atak agresji lub autoagresji(przytrzymanie rąk, obezwładnienie)
- bójek i konfliktów pomiędzy podopiecznymi (rozdzielenie w czasie kłótni, przytrzymanie, obezwładnienie),
  - działania z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy),
- zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, nagłe zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania innych uczniów itp.).

Kontakt fizyczny z uczniem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.

Pracownikowi placówki bezwzględnie zabrania się (pod groźbą kary, w tym więzienia i utraty pracy): --nawiązywać relacji seksualnych z uczniem;

- składać uczniowi propozycji o charakterze seksualnym i pornograficznym, w tym również udostępniania takich treści;

4.RÓWNOŚĆ TRAKTOWANIA DZIECI

Pracowników obowiązuje obiektywizm, sprawiedliwość i bezinteresowność w traktowaniu oraz ocenie każdego ucznia.

Równe traktowanie oznacza, że niedozwolone jest:

- wyłączenie skupiania uwagi na wybranych uczniach z jednoczesnym zaniedbywaniem potrzeb innych,
- nieuzasadnione dawanie przywilejów, prezentów, słodyczy tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych,
- nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań, nieadekwatne do możliwości i wieku,
- zwalnianie z wykonywania obowiązków w nieuzasadnionych sytuacjach,
- godzenie się, brak reakcji na nieformalną hierarchię grupową,
- dominacja w grupie przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad,
- przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych wychowanków przez silniejszych.

Pracownicy placówki zobowiązani są do utrzymywania profesjonalnej relacji z uczniami i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec ucznia są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów.

5.KONTAKT BEZPOŚREDNI I ONLINE Z DZIECKIEM POZA PLACÓWKĄ

Kontakty pracowników z dzieckiem poza placówką powinny być tylko i wyłącznie związane z wykonywaniem obowiązków służbowych takich jak:

- odwozy i przywozy do placówki komunikacją szkolną.
- towarzyszenie w realizowanych poza szkołą i internatem ważnych dla dziecka wydarzeniach wymagających obecności kadry pedagogicznej i pracowników placówki(wycieczki, rajdy, wyjścia do instytucji lokalnych w ramach współpracy i integracji społecznej).

Kontakt z dzieckiem poza placówką powinien być dokumentowany zgodnie z wewnętrznymi wytycznymi poprzez zapisy w dokumentacji szkolnej, możliwość wykonania kopii albo wydruku korespondencji SMS-owej i pochodzącej z portali społecznościowych),

Kontakt z dzieckiem poprzez telefon lub komputer powinien się odbywać w miarę możliwości z wykorzystaniem sprzętu szkolnego,

Niedopuszczalne jest utrzymywanie kontaktów z dzieckiem poza placówką, służących zaspokojeniu przez dorosłego własnych potrzeb emocjonalnych i społecznych, dających dziecku poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym i szczególnie traktowanym.

6.WYJAZDY I NOCLEG DZIECKA POZA PLACÓWKĄ

W przypadku nagłego zachorowania dziecko może być odbierane ze szkoły jedynie przez rodziców, opiekunów prawnych lub osoby do tego upoważnione,

-w przypadku braku możliwości odbioru chorego dziecka przez wyżej wymienione osoby może być ono odwiezione do domu rodzinnego komunikacją szkolną za zgodą dyrektora placówki.

- organizacja transportu i noclegu poza placówką jest uzasadniona tylko w sytuacji:
- choroby dziecka
- wyjazdu na wycieczkę szkolną
- wyjazdu na wydarzenia i spotkania organizowane przez placówkę.

Opieka nad uczniami w sytuacjach wyjazdowych powinna być zgodna z przepisami o organizacji wyjazdów i wycieczek szkolnych,
– przy organizacji noclegu poza placówką brane są pod uwagę wzajemne relacje i płeć podopiecznych.

-żaden pracownik nie powinien udawać się w podróż prywatnym samochodem sam z małoletnim.

7.INDYWIDUALNE SPOTKANIA Z DZIECKIEM.

Jeżeli dobro małoletniego wymaga indywidualnego spotkania z członkiem personelu, spotkanie to nie może odbywać się w warunkach odizolowanych. Wyjątek stanowią indywidualne spotkania dziecka z psychologiem szkolnym i pedagogiem szkolnym, które mogą odbywać się w warunkach odizolowanych zapewniających mu strefę komfortu psychicznego.

Informacja o czasie i miejscu spotkania winna być przekazana innym członkom personelu. W razie możliwości członek personelu przeprowadzający tego rodzaju spotkanie powinien zatroszczyć się o obecność innych osób w bezpośrednim pobliżu, otwarte drzwi, itp.).

Indywidualnych spotkań z małoletnim nie należy bezpodstawnie powielać ani przedłużać. Zarówno pora, jak i liczba spotkań powinna być określona.

O indywidualnym spotkaniu z małoletnim członek personelu winien poinformować rodziców lub opiekunów małoletniego jeśli wymaga tego sytuacja. Jeśli konieczna jest wizyta w domu prywatnym małoletniego, członek personelu nie powinien w jej trakcie wykraczać poza formalne ramy związane z wykonywaniem czynności zawodowych, a wizyta powinna odbywać się w obecności rodzica lub opiekuna prawnego.

8.PRZEKAZ INFORMACJI O DZIECKU

Rodzice i opiekunowie prawni uczniów mają prawo do wszelkich informacji na temat funkcjonowania ucznia na terenie szkoły, w trakcie wycieczek i innych wydarzeń organizowanych przez placówkę. Informacje na temat dziecka udzielane są jedynie jego rodzicom lub opiekunom prawnym przez wychowawców klas, wychowawców grup wychowawczych, nauczycieli, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego i dyrekcję. Informację powinny być przekazywane w sposób rzetelny, zgodny z potrzebami i zaobserwowanym stanem faktycznym dotyczącym zachowania ucznia. Główną zasadą dotyczącą przekazu informacji o zachowaniu dziecka powinna być troska o jego dobro i bezpieczeństwo.

Informacji o dziecku nie mogą udzielać pracownicy, którzy nie są do tego upoważnieni z tytułu zajmowanego stanowiska zawodowego.

ROZDZIAŁ V

ZASADY BEZPIECZNEJ REKRUTACJI PRACOWNIKÓW W OPARCIU O STANDARDY OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

1) Dyrektor, przed nawiązaniem z daną osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem tej osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, uprawianiem sportu, rozwojem zainteresowań uczniów lub z opieką nad nimi, uzyskuje informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestr;

2) Dyrektor uzyskuje informacje z Rejestru z dostępem ograniczonym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości.

- 3) Informacje zwrotne otrzymane z systemu teleinformatycznego Dyrektor drukuje i składa do części A akt osobowych, związanych z nawiązaniem stosunku pracy. To samo dotyczy Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestr. Przy czym w przypadku tego drugiego Rejestru wystarczy wydrukować stronę internetową, na której widnieje komunikat, że dana osoba nie figuruje w rejestrze;
- 4) Dyrektor od kandydata pobiera informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności;
- 5) jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinien przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla wyżej wymienionych celów;
- 6) Dyrektor pobiera od kandydata oświadczenie o państwie/państwach (innych niż Rzeczypospolita Polska), w których zamieszkiwał w ostatnich 20 latach pod rygorem odpowiedzialności karnej;
- 7) jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat składa, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi;
- 8) pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści:
Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

ROZDZIAŁ VI

ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA UCZNIÓW

Pracownicy placówki posiadają odpowiednią wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zawodowych zwracają uwagę na przesłanki mogące świadczyć o krzywdzeniu małoletnich

SYMPTOMY KRZYWDZENIA LUB ZANIEDBANIA DZIECKA

- 1) uczeń jest często brudny, jego wygląd jest nieestetyczny, zaniedbany pod względem czystości ciała i odzieży;
- 2) uczeń kradnie jedzenie, pieniądze itp.;
- 3) Uczeń wyłudza jedzenie od innych uczniów lub pracowników;
- 4) uczeń nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.;
- 5) uczeń nie ma przyborów szkolnych, odzieży i butów dostosowanych do panujących warunków atmosferycznych;
- 6) uczeń ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, zadrapania, ugryzienia, rany), których pochodzenie trudno jest określić i wyjaśnić. Obrażenia są w różnej fazie gojenia;

- 7) podawane przez ucznia wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp., uczeń często je zmienia;
- 8) Uczeń nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;
- 9) boi się rodzica lub opiekuna, boi się powrotu do domu;
- 10) uczeń wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła;
- 11) uczeń cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, bóle głowy, mdłości itp.;
- 12) uczeń jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony, depresyjny itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samo okalecza się itp.;
- 13) uczeń ucieka w świat fantazji i wirtualny (gry komputerowe, Internet);
- 14) używa środków psychoaktywnych;
- 15) nadmiernie szuka kontaktu z dorosłym (tzw. „lepkość” małego);
- 16) w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu ucznia zaczynają dominować elementy/motywy seksualne;
- 17) uczeń jest rozbudzony seksualnie niestosownie do sytuacji i wieku;
- 18) nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania ucznia;
- 19) uczeń mówi o przemocy.

Jeżeli z objawami u ucznia współwystępują określone zachowania rodziców lub opiekunów, to podejrzenie, że uczeń jest krzywdzony jest szczególnie uzasadnione.

NIEPOKOJĄCE ZACHOWANIA RODZICÓW

- 1) rodzic (opiekun) podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnień przyczyn obrażeń ucznia;
- 2) rodzic (opiekun) odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem ucznia;
- 3) rodzic (opiekun) mówi o małym w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża, krytykuje ucznia
- 4) rodzic (opiekun) poddaje małego surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca małego;
- 5) rodzic (opiekun) nie interesuje się losem i problemami małego;
- 6) rodzic (opiekun) często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa mały;
- 7) rodzic (opiekun) jest apatyczny, pogrążony w depresji;
- 8) rodzic (opiekun) zachowuje się agresywnie;
- 9) rodzic (opiekun) ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np. reaguje nieadekwatnie do sytuacji;
- 10) wypowiada się niespójnie;
- 11) rodzic (opiekun) nie jest świadomy lub ignoruje potrzeby małego;
- 12) rodzic (opiekun) przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym lub werbalnym;
- 13) rodzic (opiekun) nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, pracownicy Szkoły podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania stosownej pomocy.

Pracownicy placówki systematycznie monitorują sytuację, wygląd i zachowanie ucznia.

ROZDZIAŁ VII

ZASADY I PROCEDURY PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO LUB POSIADANIA INFORMACJI O KRZYWDZENIU MAŁOLETNEGO

Zadania poszczególnych pracowników szkoły w przypadku podejrzenia lub uzyskania informacji, że mały uczeń jest krzywdzony

DYREKTOR I WICEDYREKTOR SZKOŁY:

- Przyjmuje zgłoszenie o krzywdzeniu lub podejrzeniu krzywdzenia małego.

- Bierze udział w rozmowie z rodzicami lub opiekunami prawnymi.
- W sytuacjach podejrzenia przemocy domowej wobec małoletniego podejmuje decyzję o uruchomieniu procedury „Niebieska Karta”.
- W przypadku, gdy małoletni doświadcza przemocy domowej lub jeżeli rodzice/opiekunowie prawni odmawiają współpracy ze szkołą składa wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu lub zawiadamia policję lub prokuraturę o podejrzeniu przestępstwa.
- W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia małoletniego zawiadamia policję.
- W sytuacji gdy sprawcą przemocy jest osoba dorosła spoza rodziny zawiadamia policję.
- W przypadku, gdy sprawcą przemocy jest nieletni a wcześniejsze metody postępowania szkolnego okazały się nieskuteczne zawiadamia sąd.
- Organizuje systematyczną pomoc psychologa i pedagoga dla małoletniego.
- Prowadzi nadzór nad prowadzeniem przypadku ucznia krzywdzonego.
- Zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań np. ułatwia konsultacje trudnych spraw ze specjalistami, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc wobec małoletnich.
- Uzyskuje od rodziców i opiekunów informacje zwrotne na temat realizacji w szkole Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

PEDAGOG SZKOLNY I PSYCHOLOG SZKOLNY: – Przyjmuje i odnotowuje sprawę zgłoszenia przemocy w rodzinie.

- Diagnozuje sytuację ucznia i jego rodziny.
- Jest koordynatorem pomocy małoletniemu oraz jego rodzinie.
- Przeprowadza rozmowy z małoletnim oraz jego rodzicami lub prawnymi opiekunami.
- Pozostaje w kontakcie z wychowawcą i dyrektorem w sprawach dotyczących małoletniego.
- Pomaga pracownikom szkoły we właściwym postępowaniu względem ofiary przemocy.
- Informuje rodziców o możliwych kierunkach wsparcia ucznia.
- Pomaga rodzicom w zrozumieniu typowych reakcji dzieci na różnorodne sytuacje.
- Kieruje dziecko oraz rodziców do placówek specjalistycznych.
- Współpracuje ze specjalistami pomagającymi dziecku i jego rodzinie.
- Uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”.
- Opracowuje plan wsparcia dziecka krzywdzonemu.
- Umożliwia poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną małoletniego przed zagrożeniami oraz pozytywnymi metodami wychowawczymi.
- Uzyskuje od rodziców i opiekunów informacje zwrotne na temat realizacji w szkole standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

WYCHOWAWCA KLASY I WYCHOWAWCA GRUPY WYCHOWAWCZEJ:

- Przyjmuje zgłoszenie o podejrzeniu przemocy w rodzinie ucznia, sporządza notatkę służbową (załącznik nr 2).
- Powiadamia dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego.
- Uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”.
- W przypadku, gdy uczeń ma obrażenia przeprowadza go do pielęgniarki szkolnej.
- Pozostaje w kontakcie z rodzicami ucznia.
- Opracowuje wspólnie z pedagogiem i psychologiem plan wsparcia krzywdzonemu.
- Udziela wsparcia uczniowi oraz monitoruje jego sytuację.
- Monitoruje zespół klasowy, by skutki przemocy nie wpływały na sytuację szkolną ucznia.

- Dbą o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy z uczniami.
- Dbą o to, żeby rodzice znali obowiązujące w szkole standardy ochrony małoletnich, zachęca rodziców/opiekunów uczniów do angażowania się w działania na rzecz ochrony małoletnich.
- Umożliwia rodzicom/opiekunom prawnym poszerzenie wiedzy i umiejętności pedagogicznych związanych z pozytywnymi metodami wychowawczymi oraz ochroną przed zagrożeniami.
- Uzyskuje od rodziców i opiekunów informacje zwrotne na temat realizacji w szkole standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

NAUCZYCIELE:

- Przekazują wychowawcy i pedagogowi szkolnemu lub psychologowi szkolnemu informacje o tym, że podejrzewają przemoc wobec ucznia.
- Uruchamiają procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”.
- Dbają o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy pedagogicznej z uczniami.

NIEPEDAGOGICZNI PRACOWNICY SZKOŁY:

- Reagują na objawy przemocy oraz niepokojące zachowania, których mogą być świadkami.
- Zgłaszają obserwowane niepokojące sygnały dyrekcji szkoły, pedagogowi szkolnemu lub psychologowi szkolnemu lub nauczycielom.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE UCZEŃ JEST OFIARĄ PRZEMOCY DOMOWEJ:

- Przyjęcie informacji o podejrzeniu krzywdzenia ucznia, sporządzenie notatki służbowej.
- Jeśli osobą przyjmującą zgłoszenie jest nauczyciel to informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy lub pedagoga szkolnego.
- Wychowawca klasy lub wychowawca grupy wychowawczej lub pedagog szkolny lub psycholog szkolny badają okoliczności sprawy np. przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym (gdzie i kiedy doszło do zdarzenia lub zdarzeń, jaka była ich częstotliwość itd.).
- Wychowawca klasy lub pedagog szkolny informują dyrektora szkoły (jeśli wymaga tego sytuacja po zbadaniu sprawy).
- Wychowawca klasy lub pedagog szkoły wzywa do szkoły rodzica, prawnego opiekuna lub osobę z najbliższej rodziny pokrzywdzonego, której sprawa nie dotyczy.
- Pedagog szkolny/psycholog szkolny, wychowawca klasy, jeśli dziecko mieszka w internacie to także wychowawca grupy wychowawczej opracowują plan wsparcia dziecka i rodziny.
- Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia dyrektor, wychowawca klasy, wychowawca grupy wychowawczej lub pedagog szkolny wzywa pomoc medyczną (po wcześniejszym powiadomieniu rodziców lub opiekunów prawnych).
- Dyrektor podejmuje decyzję o wdrożeniu procedury „Niebieska Karta” i wyznacza pracownika, który ją przeprowadza.
- Dyrektor składa wniosek do odpowiedniej instytucji.
- W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa dyrektor powiadamia policję lub prokuraturę.
- W przypadku zaniedbywania dziecka, poniżania, upokarzania, ośmieszania dziecka, wciągania dziecka w konflikt dorosłych, manipulowania nim dyrektor powiadamia sąd lub zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE UCZEŃ JEST OFIARĄ PRZEMOCY ZE STRONY PRACOWNIKA SZKOŁY:

- Osoba podejrzewająca krzywdzenie ucznia w szkole zgłasza problem dyrektorowi.
- Dyrektor podejmuje działania w celu zbadania sprawy: rozmowa z dzieckiem, rozmowa z pracownikiem na temat podejrzenia krzywdzenia, rozmowa z pracownikami szkoły na temat zdarzenia, obserwacja pracownika itd.
- Dyrektor powiadamia rodziców lub prawnych opiekunów ucznia.
- Dyrektor szkoły po potwierdzeniu informacji podejmuje działania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa ogólnego i prawa pracy, stosuje karę porządkową, powiadamia prokuraturę lub kieruje sprawę do komisji dyscyplinarnej dla nauczycieli.
- W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłaszają rodzice lub opiekunowie prawni ucznia dyrektor lub pedagog/psycholog mogą zaproponować zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej bezstronnej instytucji.
Ze spotkania z rodzicami sporządza się notatkę.
- Jeśli osobą przyjmującą zgłoszenie ucznia o łamaniu jego praw jest nauczyciel to informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach, wychowawcę klasy dziecka lub pedagoga szkolnego.
- W zależności od sytuacji dyrektor informuje rodziców i dziecko o poczynionych ustaleniach i możliwych formach pomocy dostępnych w Ośrodku.

PROCEDURA INTERWENCJI W SYTUACJI KRZYWDZENIA UCZNIA W SZKOLE PRZEZ RODZICA LUB CZŁONKA RODZINY INNEGO UCZNIA:

- Osoba będąca świadkiem krzywdzenia ucznia przez rodzica lub dorosłego członka rodziny innego ucznia zgłasza problem pedagogowi szkolnemu lub dyrektorowi szkoły.
- Dyrektor i pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z wyżej wymienionymi osobami na temat zdarzenia, pouczają i podają możliwe sposoby rozwiązania sytuacji.
- O zaistniałym fakcie krzywdzenia ucznia oraz o rozmowie przeprowadzonej przez dyrektora i pedagoga szkolnego lub psychologa szkolnego z rodzicem lub członkiem rodziny innego ucznia, który dokonał krzywdzenia zostają powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie tego dziecka.
- Krzywdzonemu uczniowi zostaje udzielone wsparcie wychowawcy klasy/wychowawcy grupy wychowawczej pedagoga szkolnego i psychologa szkolnego.
- W przypadku, gdy sytuacja powtórzy się, dyrektor szkoły powiadamia o tym fakcie policję.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRZYWDZENIA UCZNIA PRZEZ INNYCH UCZNIÓW:

- Bezpośrednia, natychmiastowa reakcja nauczycieli i pracowników szkoły na akty agresji i przemocy, przerwanie agresji lub przemocy.
- Rozmowa nauczyciela z ofiarą i sprawcą przemocy, nakłonienie sprawcy do zadośćuczynienia.
- Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia lub życia dyrektor lub inny pracownik szkoły wzywa pomoc medyczną (po wcześniejszym powiadomieniu rodziców lub opiekunów prawnych).
- Jeżeli akty agresji i przemocy nie są incydentalne wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z krzywdzonym uczniem (gdzie, kiedy dochodzi do zdarzeń, jaka jest ich częstotliwość itd.), rozmawiają ze sprawcą/sprawcami oraz z ewentualnymi świadkami.
- Wychowawca klasy lub pedagog szkolny zawiadamia lub wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych krzywdzonego ucznia i sprawcy/sprawców (jeśli, wymaga tego sytuacja po ustaleniu okoliczności zdarzenia).

- Uczniowi będącemu ofiarą przemocy zapewnia się systematyczną pomoc pedagoga szkolnego i psychologa szkolnego zgodnie z jego potrzebami.
- Ucznia będącego sprawcą przemocy obejmuje się stałą opieką i kontrolą wychowawcy klasy/wychowawcy grupy wychowawczej lub pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego.
  - Z uczniami, którzy byli świadkami przemocy (jeśli wymaga tego sytuacja) nauczyciel omawia przebieg zdarzenia ukierunkowując rozmowę na to, jak sobie radzić w trudnych sytuacjach, jak reagować na krzywdzenie i komu zgłaszać, gdy dochodzi do takiego krzywdzenia. Jeśli problem dotyczy danej klasy wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadzają dodatkowe zajęcia dotyczące przemocy i radzenia sobie z agresją oraz rozwiązywaniem konfliktów. Działania koordynuje i monitoruje wychowawca klasy lub pedagog szkolny /psycholog szkolny.
  - W przypadku, gdy sprawca agresji/przemocy jest nieznany, dyrektor, wychowawca lub pedagog szkolny po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego ucznia o możliwości zawiadomienia policji lub sam zawiadamia policję.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UJAWNIECIA CYBERPRZEMOCY:

- Nauczyciel lub inna osoba posiadająca wiedzę o zdarzeniu informuje o tym fakcie wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły
- Osoba, której zgłoszono zdarzenie zobowiązana jest:
  - wyjaśnić zdarzenie i ewentualnie ustalić sprawcę,
  - porozmawiać z poszkodowanym uczniem (zapewnić wsparcie psychiczne, poradę),
  - porozmawiać ze sprawcą,
  - ustalić okoliczności zajścia,
  - zobowiązać ucznia do zaprzestania takiego postępowania i usunięcia materiałów z sieci,
  - powiadomić opiekunów poszkodowanego ucznia o zdarzeniu,
  - powiadomić opiekunów sprawcy o zajściu, omówić z nimi zachowanie dziecka,
  - zaproponować pomoc psychologiczno-pedagogiczną uczniom (poszkodowany, sprawca), jeżeli jest taka potrzeba.
- W przypadku, gdy sprawca nie stosuje się do ustaleń i jeśli uczeń jest nadal krzywdzony dyrektor podejmuje stosowne działania prawne
  - W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest nieznany, dyrektor, wychowawca klasy lub pedagog szkolny po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/ opiekunów prawnych poszkodowanego ucznia o możliwości zawiadomienia policji.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIA Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI, KTÓRY ZACHOWUJE SIĘ AGRESYWNIE W STOSUNKU DO INNYCH LUB SIEBIE:

- Nauczyciel zostawia klasę pod opieką innego nauczyciela lub pracownika szkoły i umieszcza ucznia w innym pomieszczeniu pod opieką pedagoga szkolnego /psychologa szkolnego lub pielęgniarki szkolnej.
- Nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy.
- Wychowawca klasy lub pedagog szkolny po zbadaniu okoliczności zdarzenia informuje dyrektora szkoły (jeśli sytuacja tego wymaga).
- Jeśli stan zdrowia ucznia lub uczniów wskazuje na zagrożenie zdrowia lub życia dyrektor lub inny pracownik szkoły wzywa pomoc medyczną (po wcześniejszym powiadomieniu rodziców lub opiekunów prawnych).
- Wychowawca klasy lub pedagog szkolny /psycholog szkolny przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym uczniem, sprawcą oraz ewentualnymi świadkami.
- W razie potrzeby wychowawca klasy lub pedagog szkolny zawiadamia i wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) chorego dziecka i poszkodowanego.

– Jeśli rodzice/opiekunowie prawni współpracują ze szkołą ustala się działania wobec chorego ucznia. – Wobec poszkodowanego ucznia ustala się formy wsparcia dostosowane do jego potrzeb i sytuacji.

– Działania koordynuje i monitoruje wychowawca klasy lub pedagog szkolny.

– Jeśli rodzice/opiekunowie prawni nie współpracują ze szkołą lub podjęte działania są nieskuteczne, a akty agresji są częste dyrektor szkoły powiadamia sąd

ROZDZIAŁ VIII

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH UCZNIĄ

Dane osobowe małoletniego podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych):

W oparciu o obowiązujące przepisy prawa szkoła może gromadzić oraz przetwarzać następujące dane osobowe uczniów:

- a. imię (imiona) i nazwisko,
- b. data i miejsce urodzenia,
- c. numer PESEL, a w przypadku gdy dziecko nie posiada numeru PESEL, serię i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość,
- d. adres zamieszkania dziecka, oraz rodziców (opiekunów prawnych):
- e. imiona i nazwiska rodziców (prawnych opiekunów),
- f. adresy ich zamieszkania.

W przypadku rodziców (opiekunów prawnych) przyjmuje się, iż szkoła może przetwarzać ich dane osobowe w celach informacyjnych i korespondencyjnych związanych z edukacją dziecka. Taki zakres przetwarzania jest bowiem niezbędny dla wykonania obowiązków ustawowych, ciążących na organie prowadzącym szkołę.

1) pracownik placówki ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem;

2) dane osobowe ucznia są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów;

3) pracownik kadry pedagogicznej jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych ucznia i udostępnienia tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

4) Pracownik placówki może wykorzystać informacje o uczniu w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości ucznia oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację ucznia.

5) Pracownik placówki nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o małoletnim ani o jego opiece.

6) Pracownik placówki, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem małoletniego i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik Szkoły podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do opiekuna małoletniego.

7) Pracownik placówki nie kontaktuje przedstawicieli mediów z małoletnim, nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie małoletniego lub jego opiekuna.

Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik placówki jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia w szkole. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor. Dyrektor, podejmując decyzję, o udostępnieniu pomieszczenia, poleca pracownikowi sekretariatu przygotować to pomieszczenie w celu realizacji materiału medialnego w taki sposób, by uniemożliwić filmowanie przebywających na terenie szkoły uczniów.

ROZDZIAŁ IX

OCHRONA WIZERUNKU UCZNIĄ

- 1) Żadnemu członkowi personelu nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku nieletniego (filmowania, fotografowania) bez pisemnej zgody rodzica czy opiekuna nieletniego.
- 2) W celu uzyskania zgody opiekuna małoletniego na utrwalanie wizerunku ucznia, wychowawca klasy powinien skontaktować się z opiekunem małoletniego i ustalić procedurę uzyskania zgody.
- 3) Upublicznianie przez placówkę wizerunku nieletniego wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna małoletniego.
- 4) Przed utrwaleniem wizerunku małoletniego należy jego oraz rodzica lub opiekuna prawnego poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim celu zostanie wykorzystany.
- 5) Zasady fotografowania czy filmowania małoletnich:
  - a. wszyscy nieletni muszą być stosownie ubrani;
  - b. obraz ma się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez małoletnich i w miarę możliwości przedstawiać grupy małoletnich;
  - c. należy dopilnować, aby osoba fotografująca czy filmująca nie pozostała sama z małoletnimi, ani nie miała do nich dostępu bez nadzoru.
4. Pracownicy placówki uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewniają ochronę wizerunku ucznia.

Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

ROZDZIAŁ X

ZASADY KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH Z DOSTĘPEM DO SIECI INTERNET. PROCEDURY OCHRONY UCZNIÓW PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI I ZAGROŻENIAMI W SIECI INTERNET ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE

1. Szkoła i internat zapewnia uczniom dostęp do Internetu oraz podejmuje działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju i wpływać na ich demoralizację.
2. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. bł. ks J. Pawłowskiego w Pińczowie.
  - a) Ośrodek zapewnia personelowi i uczniom możliwość korzystania z Internetu w czasie trwania zajęć dydaktycznych oraz w czasie wolnym podczas pobytu wychowanków w internacie
  - b) Internetowa sieć placówki jest monitorowana;
  - c) sieć internetowa jest zabezpieczona zgodnie z obowiązującymi Standardami Ochrony Małoletnich.
- 3) Za zabezpieczenie odpowiada informatyk wyznaczony przez Dyrektora. Do zadań tej osoby należy między innymi:
  - zabezpieczenie sieci placówki przed niebezpiecznymi treściami,
  - instalacja oraz aktualizacja oprogramowania,

- instalacja oprogramowania filtrującego treści internetowe,
- przynajmniej raz w miesiącu sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.
- 4)W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik stara się ustalić kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.
- 5)Informację o uczniu, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje dyrektorowi, który organizuje dla ucznia rozmowę z psychologiem szkolnym lub pedagogiem szkolnym na temat bezpieczeństwa w Internecie.
- 6)Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog lub pedagog uzyska informacje, że uczeń jest krzywdzony, podejmuje odpowiednie działania zgodnie z procedurami.
- 7)Pracownik pedagogiczny placówki określa czas korzystania z Internetu, ma on także obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
- 8)Nauczyciel lub wychowawca grupy wychowawczej czuwa nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez uczniów podczas prowadzonych przez siebie zajęć dydaktycznych albo wychowawczych ;
- 9) Nauczyciel lub wychowawca grupy wychowawczej informuje małoletniego o konieczności zachowania swojego loginu i hasła w tajemnicy.
- 10) W ramach godzin wychowawczych lub działań profilaktycznych pedagoga szkolnego przeprowadza się z uczniami pogadanki i warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu (przynajmniej raz w roku szkolnym);
- 11)Placówka zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.

ROZDZIAŁ XI

ZASADY OPRACOWANIA PLANU WSPARCIA UCZNIA PO UJAWNIENIU DOZNANEJ PRZEZ NIEGO KRZYWDY

1. Po zastosowaniu procedury interwencji, dyrekcja tworzy grupę wsparcia dla pokrzywdzonego ucznia.
2. W skład grupy każdorazowo wchodzi wychowawca klasy, wychowawca grupy wychowawczej psycholog szkolny, pedagog szkolny.
3. Grupa może poszerzyć się do większej liczby osób w zależności od potrzeb ucznia i doznanej przez niego krzywdy.
4. Grupa wsparcia spotyka się celem ustalenia jaka pomoc uczniowi będzie niezbędna natychmiast i w dalszej przyszłości .
5. Grupa wsparcia tworzy Indywidualny Plan Wsparcia , który stanowi dokument zapisany i przechowywany w aktach ucznia.
6. Indywidualny Plan Wsparcia zawiera przede wszystkim informacje o podjętych działaniach, plan spotkań ze specjalistami/opiekunami/nauczycielami oraz przypuszczalny czas trwania wsparcia.
7. Wnioski ze spotkań z pedagogiem i psychologiem szkolnym stanowią dane wrażliwe uczniów i nie są dołączane do Indywidualnego Planu Wsparcia , wyjątek stanowi sytuacja zagrożenia życia lub zdrowia ucznia (np. o planowanym samobójstwie).

ROZDZIAŁ XII

ZASADY AKTUALIZACJI STANDARDU OCHRONY MAŁOLETNIH ORAZ ZAKRES KOMPETENCJI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA PRZYGOTOWANIE PERSONELU SZKOŁY DO STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIH

- 1) Osobą odpowiedzialną za monitorowanie realizacji standardów ochrony małych jest pedagog szkolny.
- 2) Pedagog odbiera zgłoszenia dotyczące problemów związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa dzieci;
  - reaguje na te zgłoszenia, konsultuje w miarę potrzeb z innymi podmiotami;
  - w uzasadnionych przypadkach może zgłaszać sprawy odpowiednim służbom (MOPS, GOPS, policja, sąd rodzinny, przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego, prokuratura).
3. Pedagog szkolny i psycholog szkolny na bieżąco zbiera opinie rodziców, prawnych opiekunów i dzieci o rezultatach realizacji polityki (skargi, wnioski, uwagi, informacje pozyskane w trakcie rozmów z dziećmi, rodzicami i opiekunami).
- 4) W analizie i ocenie pedagog szkolny korzysta z informacji od wychowawców klas, wychowawców grup wychowawczych; nauczycieli; informacji pozyskanych ze środowiska lokalnego i instytucji współpracujących ze szkołą.
- 5) Pedagog szkolny okresowo przeprowadza diagnozę dotyczącą problematyki przemocy i zagrożeń.
- 6) Pracownicy szkoły, rodzice, uczniowie mogą proponować zmiany w standardach ochrony małych oraz wskazywać na naruszenia w szkole ustalonych zapisów.
- 7) Dyrektor wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom Ośrodka nowe brzmienie Standardów Ochrony Małych przed krzywdzeniem.

ROZDZIAŁ XIII

ZASADY UDOSTĘPNIANIA I ZAPOZNAWANIA SIĘ ZE STANDARDAMI OCHRONY PERSONELU PLACÓWKI, RODZICÓW, UCZNIÓW. STOSOWANIE STANDARDÓW

- 1) Dokument „Standardy Ochrony Małych PRZED KRZYWDZENIEM ” jest dokumentem Ośrodka ogólnodostępnym dla personelu placówki , uczniów, ich rodziców i opiekunów prawnych
- 2) Dokument opublikowany jest na stronie internetowej Ośrodka ,
- 3) Dokument do wglądu dostępny jest w sekretariacie szkoły, pokoju nauczycielskim w szkole, w pokoju nauczycielskim w internacie.
- 4) Rodzice/opiekunowie małych zapoznawani są ze Standardami na początku roku szkolnego.
- 5) Wychowawca klasy po zapoznaniu rodziców/opiekunów prawnych ze Standardami odnotowuje to w dzienniku lekcyjnym wraz z podpisami rodziców/opiekunów prawnych.
- 6) Rodzic lub opiekun prawny może zaproponować swoje sugestie dotyczące zmian .
Jeśli takie się pojawią, wychowawca klasy przekazuje je pedagogowi szkolnemu odpowiedzialnemu za realizację Standardu.
- 6) Wychowawcy klas na lekcji wychowawczej mają obowiązek zapoznania uczniów ze Standardami oraz omówienia ich w taki sposób, aby uczniowie mogli go zrozumieć niezależnie od wieku i niepełnosprawności intelektualnej.
- 7) Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się z Standardami.
- 8) Zapoznanie się ze Standardami pracownicy potwierdzają czytelnym podpisem.

ROZDZIAŁ XIV

ZAPISY KOŃCOWE

1) Standardy wchodzą w życie na mocy zarządzenia dyrektora Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. bł. ks J. Pawłowskiego w Pińczowie.

2) Standardy Ochrony Małoletnich wchodzą w życie z dniem ich ogłoszenia.

3) Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników Ośrodka , uczniów i ich opiekunów poprzez:

- wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników
- zamieszczenie na stronie internetowej Ośrodka.
- poinformowanie rodziców uczniów za pośrednictwem wychowawców klas.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH PRZED KRZYWDZENIEM

WCHODZĄ W ŻYCIE Z DNIEM ...31.01.2024r

NA PODSTAWIE ZARZĄDZENIA .....

POTWIERDZENIE ZAPOZNANIA SIĘ ZE STANDARDAMI
ZOBOWIĄZANIE DO ICH STOSOWANIA.

PODPIS PRACOWNIKA